

DİJİTAL VATANDAŞLIK: Erişim, Tutum ve Davranışlar

Ekim 2021

Araştırma
Çalışması
Bulguları üzerine
Çalıştay Sunumu

TEMEL AMAÇ

Dijital Vatandaşlık: Durum Analizi

Dijital Vatandaşlık kavramını oluşturan unsurlar açısından Türkiye’de halkın algı ve davranışlarını, sayısal şekilde ölçmek.

DİJİTAL VATANDAŞLIK BOYUTLARI

1. Dijital Erişim
2. Dijital Ticaret
3. Dijital İletişim
4. Dijital Okuryazarlık
5. Dijital Görgü Kuralları
6. Dijital Hukuk
7. Dijital Haklar ve Sorumluluklar
8. Dijital Denge ve Sağlık
9. Dijital Güvenlik

ARAşTIRMA HAKKINDA

Anket

- Hedef Kitle: Türkiye'deki 15 Yaş Üstü Bireyler .
- 3200 Anket
- CATI teknięi («Computer Aided Telephone Interview»).
- Yer; TUIK IBBS 2. Seviyede Türkiye nüfusunu temsil eden 26 il
- Saha çalışması Zamanı: Ekim 2020.
- Hata Payı (95% Güven Aralığı); **±1.732%**

ARAŞTIRMA BULGULARI

DİJİTAL ERİŞİM

Cep telefonu ve mobil cihazlar da dahil edildiğinde Türkiye’de büyük çoğunluğun internet erişimi bulunuyor.

Internet Erişimi
olan Cep
Telefonu
97 %

Evde
Internet
Bağlantısı
76 %

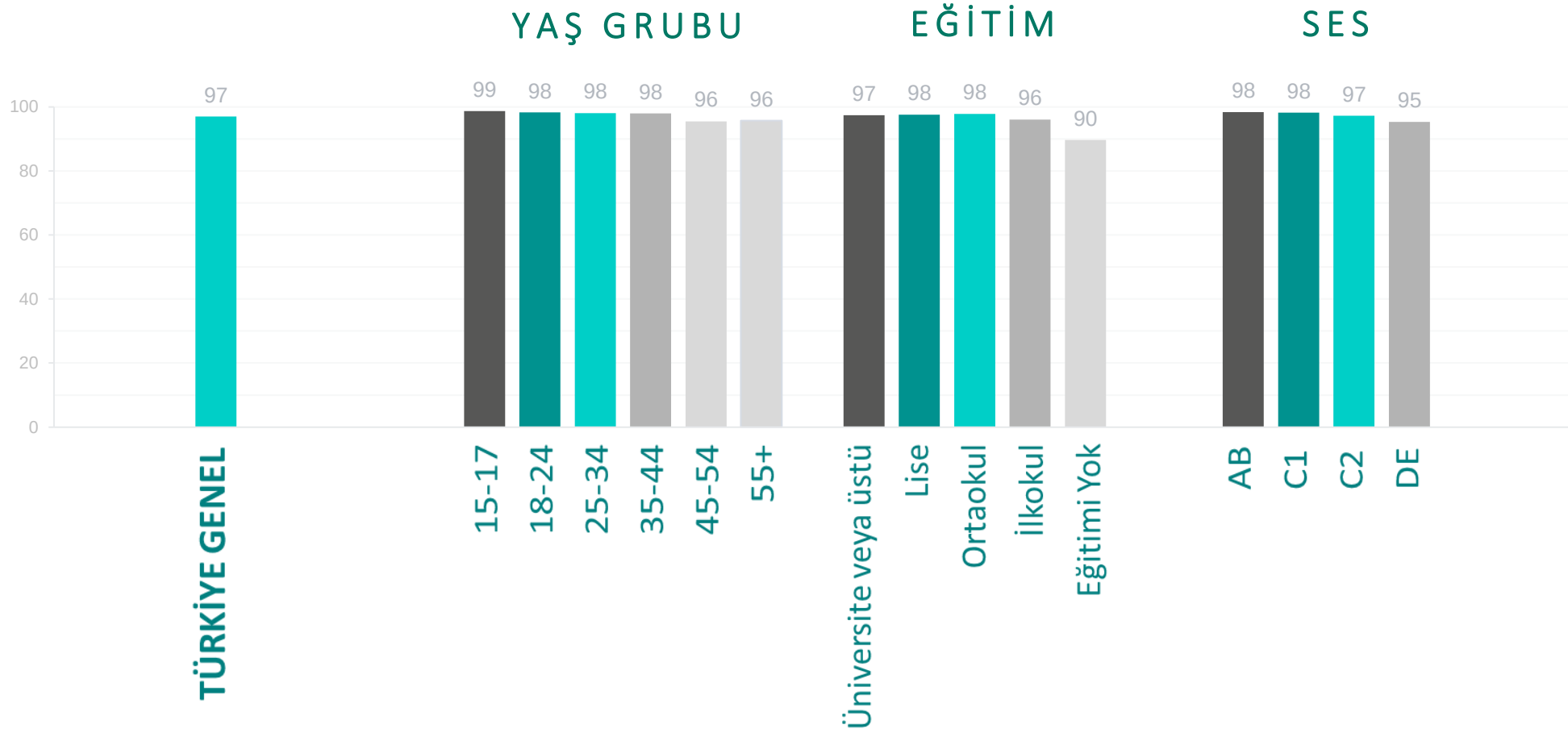
Evde
Bilgisayar
62 %

Evde Yüksek
Hızlı İnternet
Bağlantısı
52 %

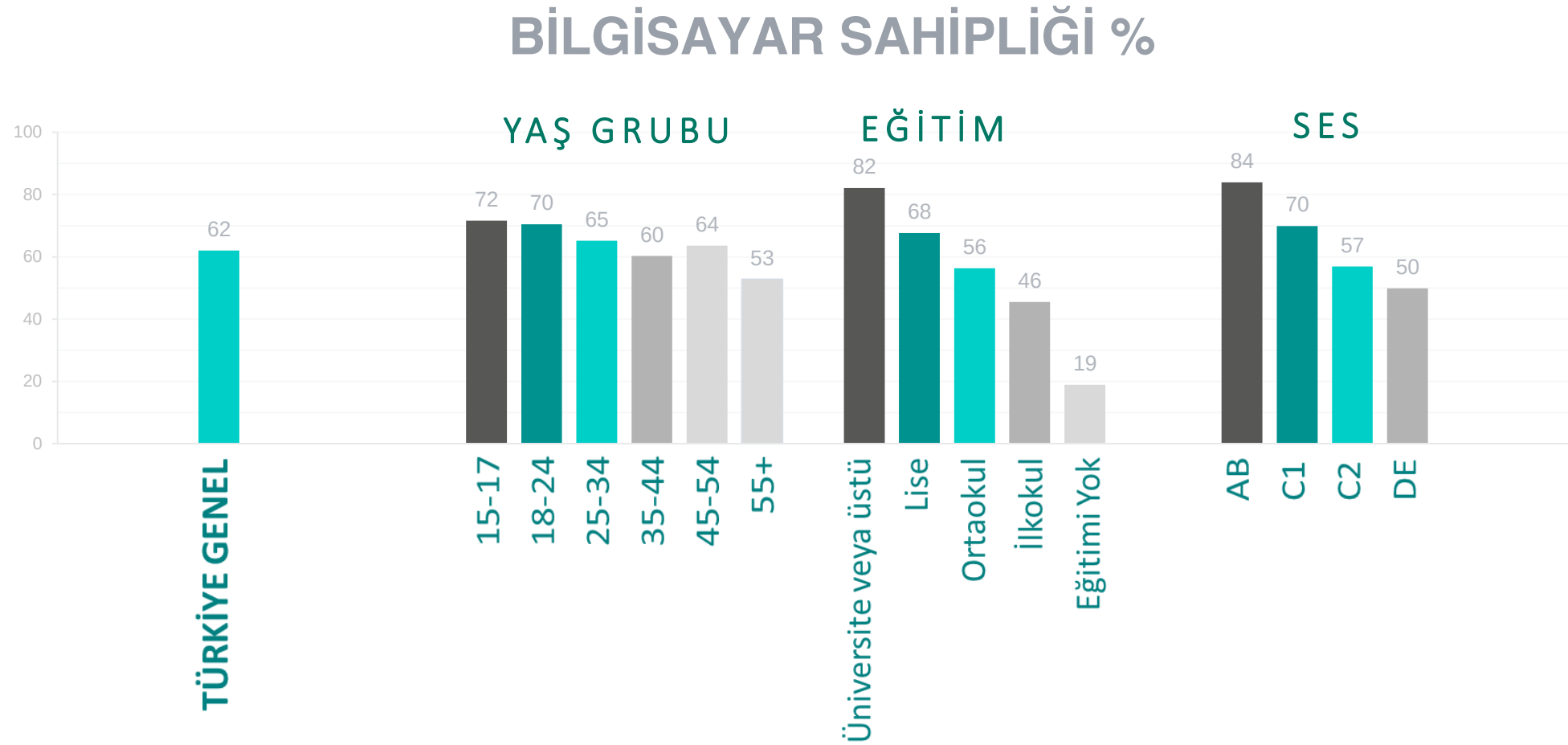
İnternete en
çok bağlanılan
cihaz:
Cep Telefonu
94 %

Cep telefonu kullanımı toplumun tüm kesimlerinde yaygındır.

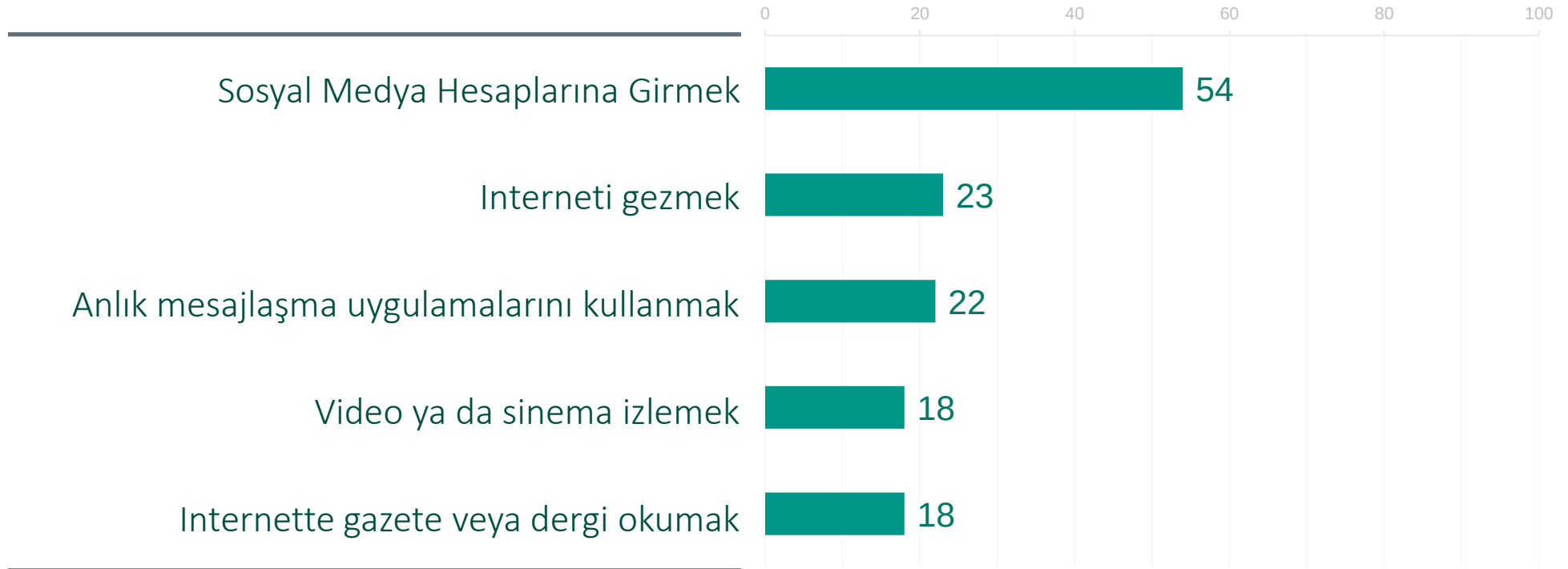
İNTERNET BAĞLANTISI OLAN BİR CEP TELEFONU SAHİPLİĞİ %

Bilgisayar yaygınlığı, özellikle eğitim ve SES grubu ile ilişki göstermektedir.

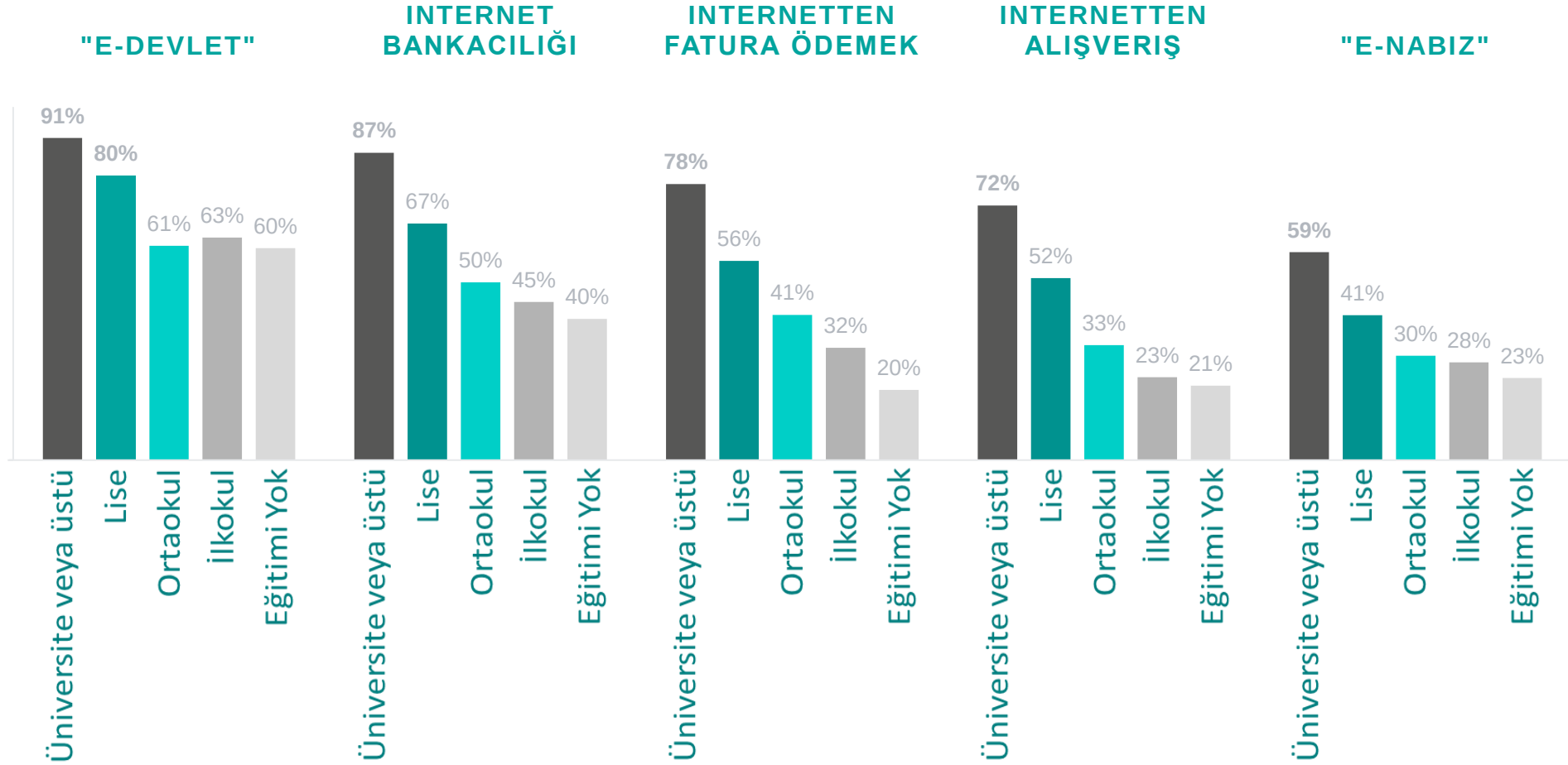

İNTERNETE GİRMENİN ANA NEDENLERİ %

İnternet hizmetlerinin kullanımıyla eğitim seviyesi arasında güçlü bir ilişki vardır.

HER BİR HİZMETİ KULLANMIŞ OLDUĞUNU SÖYLEYENLER %

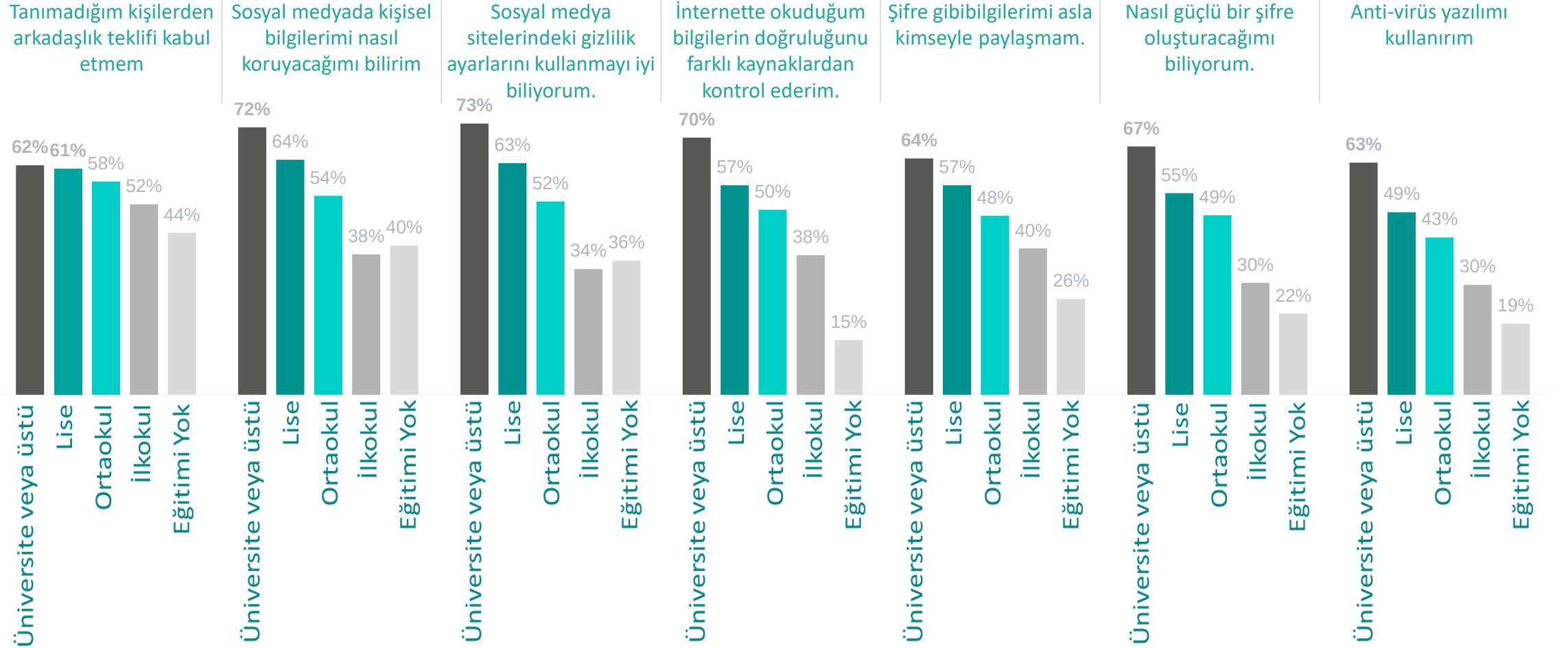

DİJİTAL OKURYAZARLIK VE GÜVENLİK

Güvenli internet uygulamaları eğitim seviyesiyle ilişkilidir.

GÜVENLİ İNTERNET UYGULAMALARI %

Türkiye'deki her 3 kişiden 1'i en az bir tür siber zorbalık yaşadığını belirtmiştir.

Siber zorbalığa maruz kalanlar %

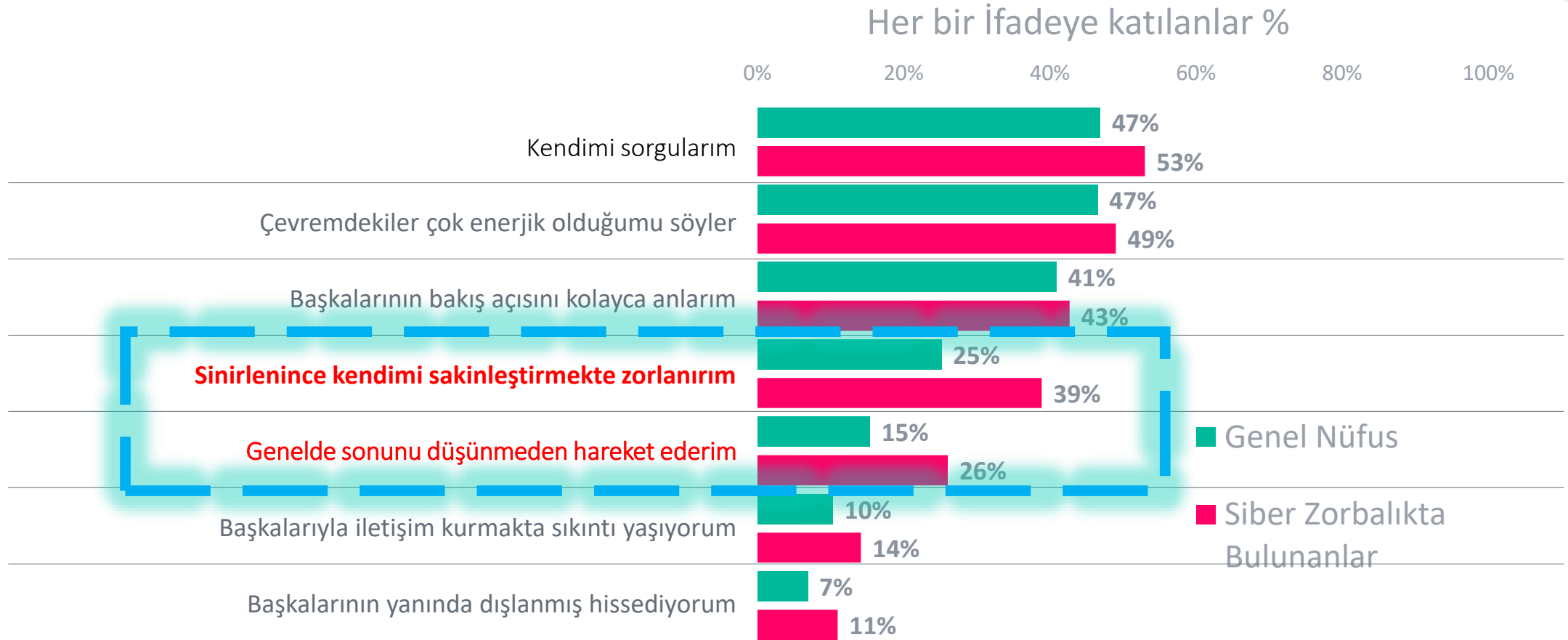

Türkiye'deki her 5 kişiden 1'i en az bir tür siber zorbalıkta bulunduğunu belirtmektedir.

Siber Zorbalıkta Bulunanlar %

Siber zorbalıkta bulunanların genel nüfustan en fazla farklılaştığı huylar, dürtü kontrolü boyutundadır.

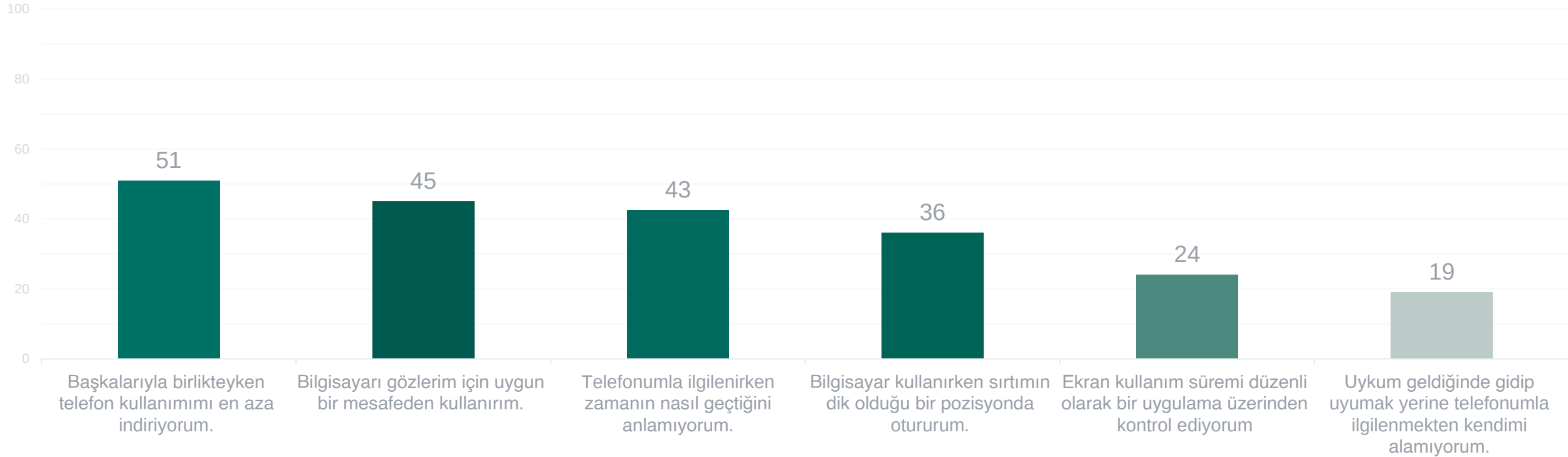

DİJİTAL DENGİ VE SAĞLIK

Toplumun önemli bir kısmı temel dijital denge ve sağlık unsurlarını uygula(ya)madığını belirtmiştir.

DENGELİ İNTERNET KULLANIMI UYGULAMALARI %

Düşük Sosyal Ahenk ve Düşük Dürtü Kontrolü ile internet kaynaklı Uyku Sorunları arasında bir ilişki görülmektedir.

«Uykum geldiğinde gidip uyumak yerine telefonumla ilgilenmekten kendimi alamıyorum»

Genel
Nüfusta
Bu ifadeye
Katılma
Oranı:

%19

Düşük Sosyal Ahenk Sahip Grup

«Başkalarının yanında dışlanmış hissediyorum» diyenlerdeki katılma oranı:

↑ %36

«Başkalarıyla iletişim kurma konusunda sıkıntı yaşıyorum» diyenlerdeki oranı:

↑ %31

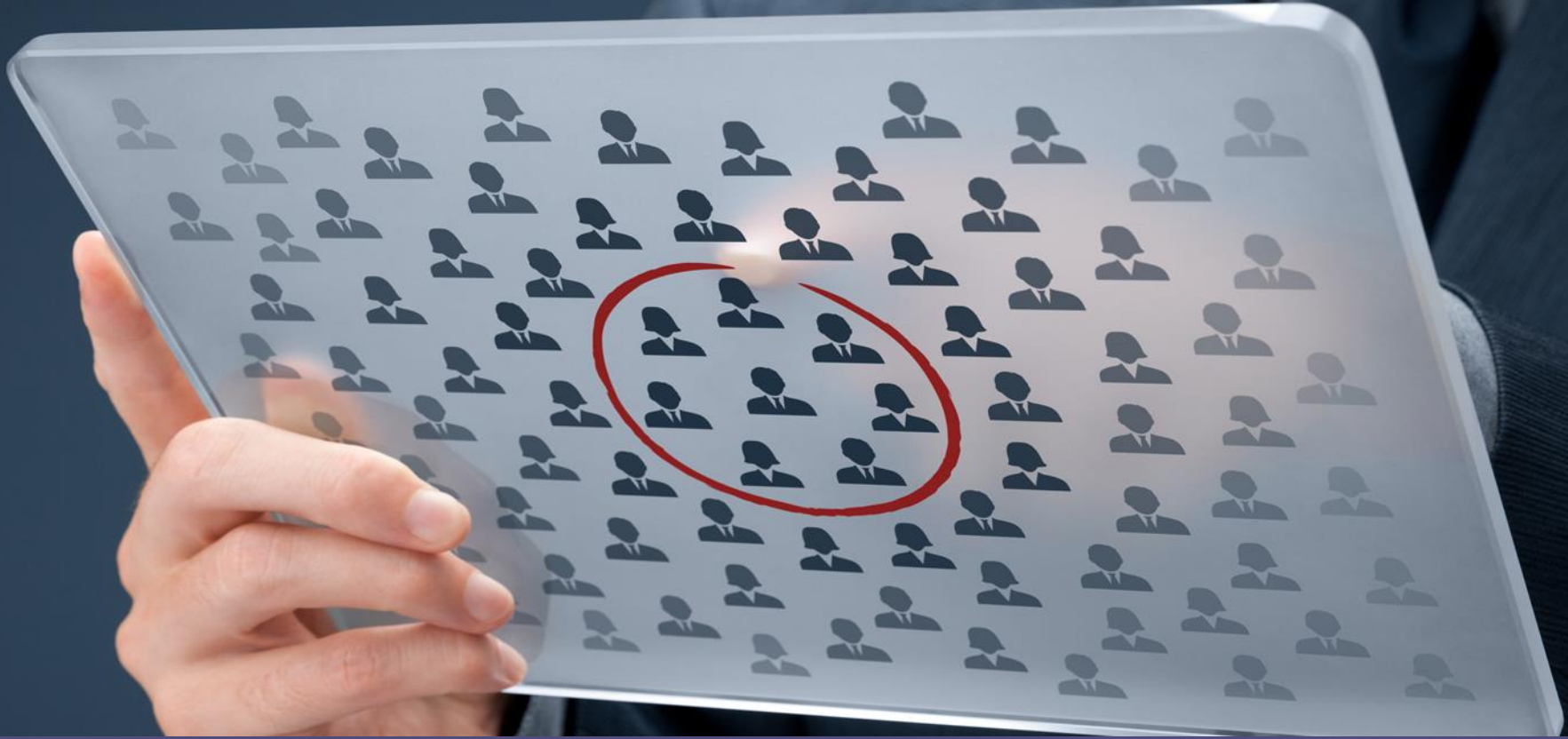
Düşük Dürtü Kontrolü Sahip Grup

«Bir şey yaparken genelde sonuçlarını düşünmeden davranırım» diyenlerdeki oranı:

↑ %32

«Sinirlenince kendimi sakinleştirmekte zorlanırım» diyenlerdeki oranı:

↑ %29

DİJİTAL TİCARET

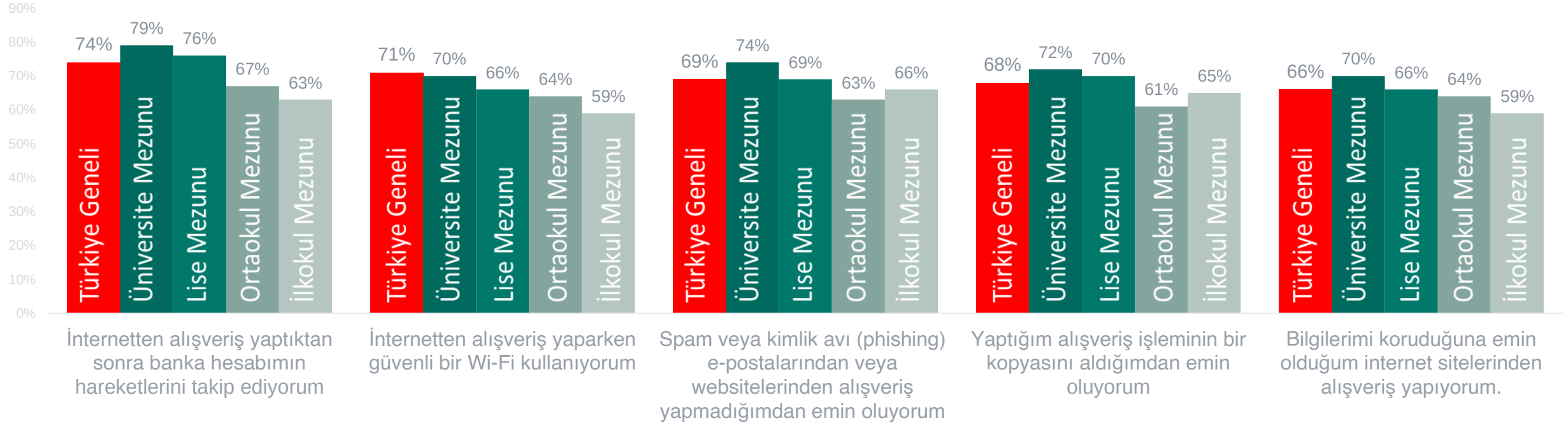
Toplumda yaklaşık her 2 kişiden 1'i daha önce en az bir kere internetten alışveriş yaptığını belirtmektedir. İnternette alışveriş yapan her 5 kişiden 4'ü ayda en az bir kez bu şekilde alışveriş yapmaktadır.

INTERNET ALIŞVERİŞİ SIKLIĞI %

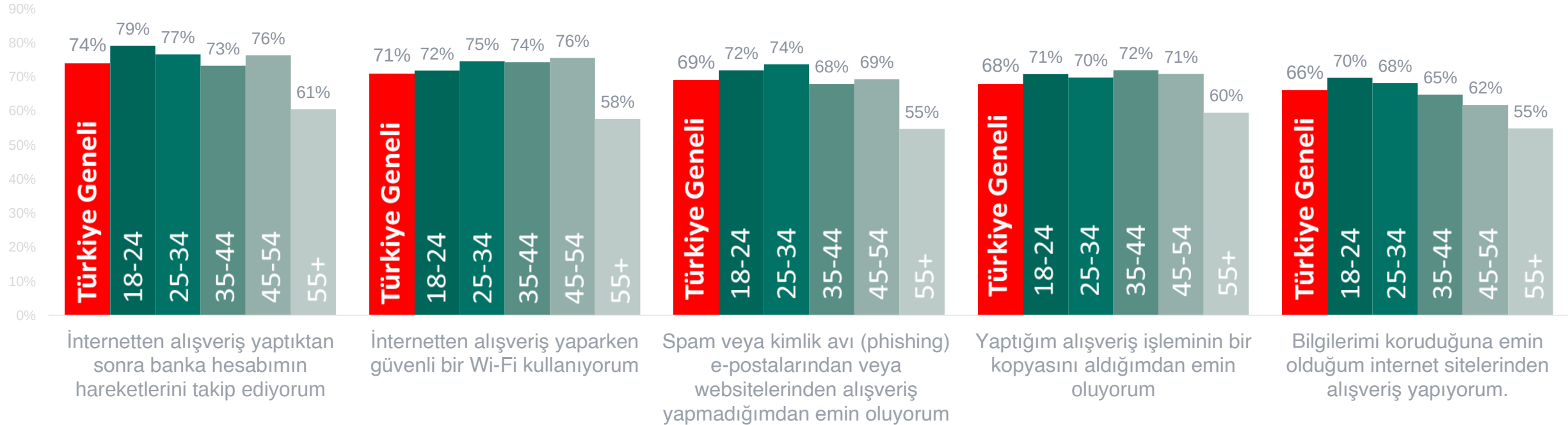
Güvenli Alışverişin temel unsurları eğitim gruplarına göre değişen seviyelerde yaygınlık göstermektedir.

INTERNET ALIŞVERİŞ UYGULAMALARI %

En keskin farklılıklar ise yaş grupları kırılımında gözlemlenmektedir.

INTERNET ALIŞVERİŞ UYGULAMALARI %

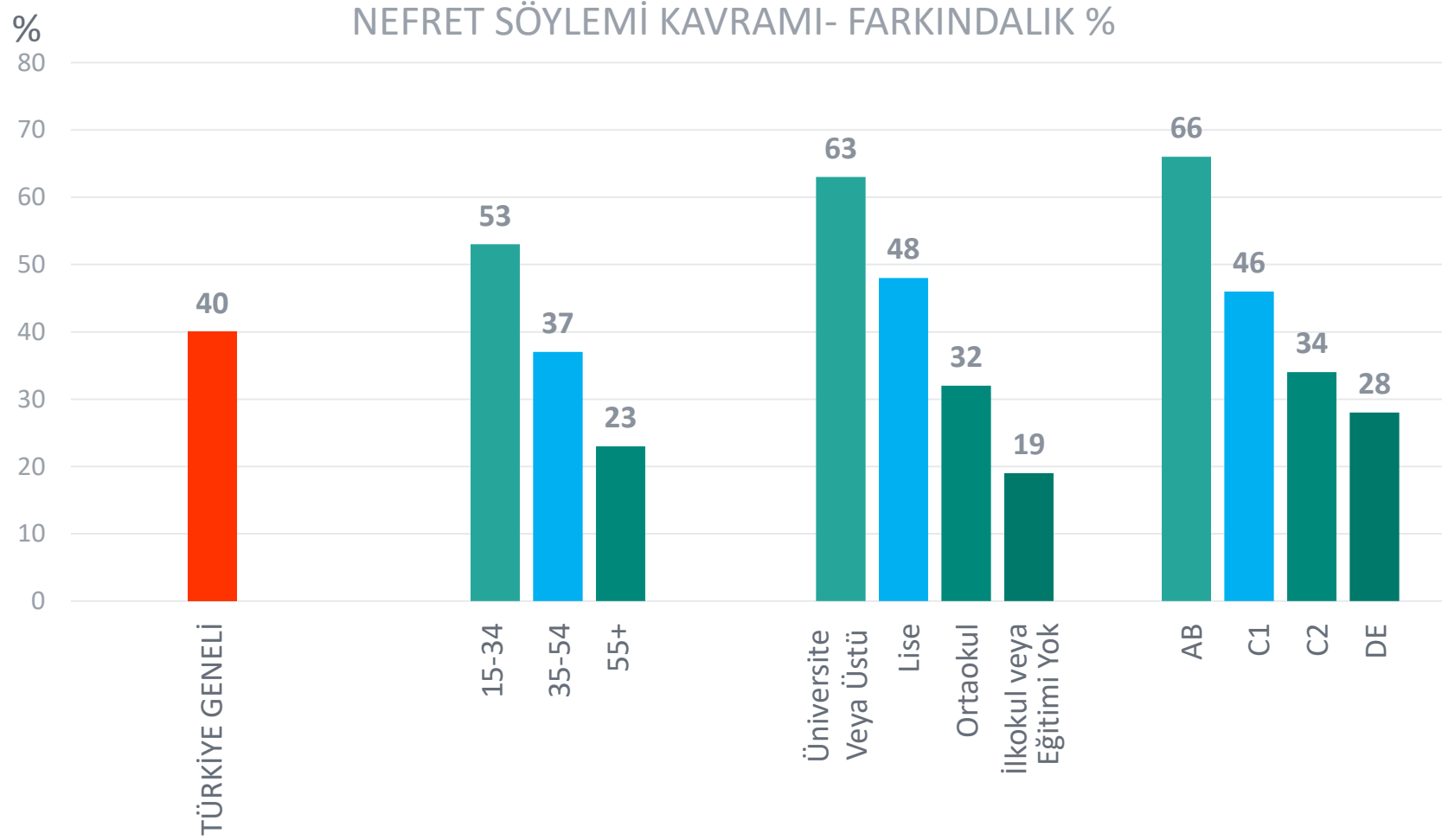

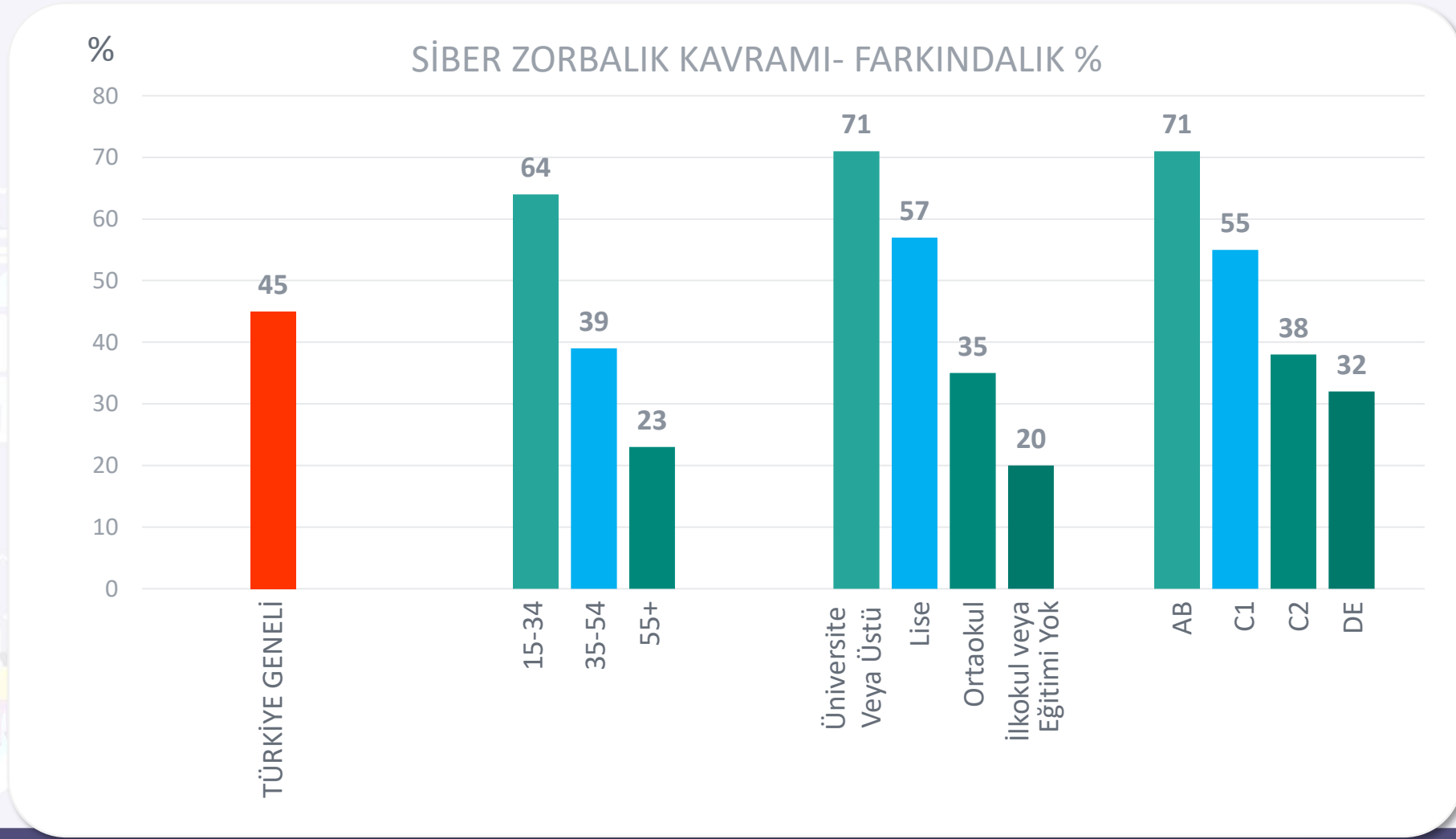
DİJİTAL İLETİŞİM & GÖRGÜ KURALLARI

DİJİTAL HUKUK, HAK & SORUMLULUKLAR

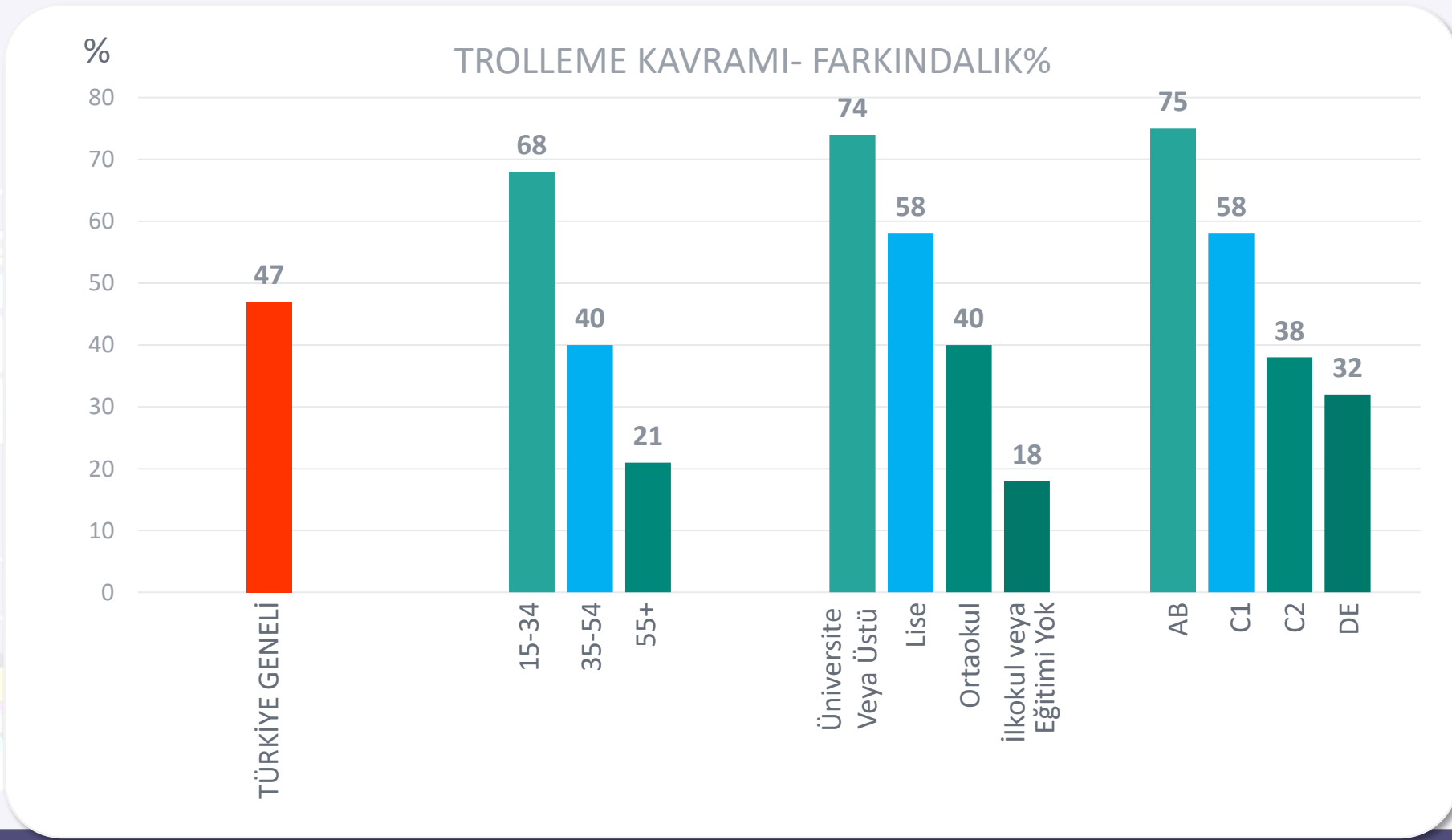
Türkiye’de toplumun çoğunluğu bir kavram olarak «nefret söyleminden» haberdar olmadıklarını belirtmiştir.

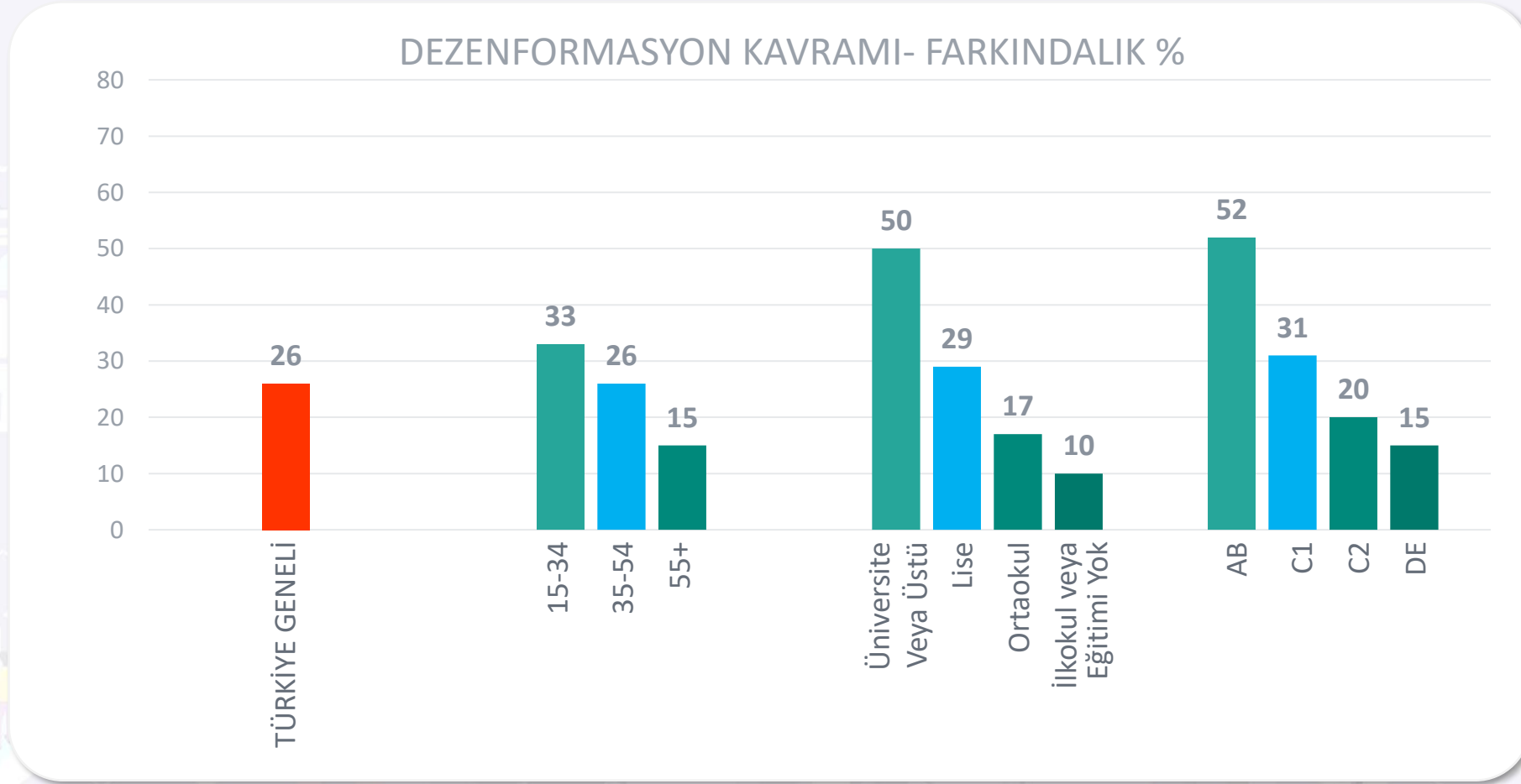
Siber zorbalık farkındalığı yaş, eğitim ve sosyo-ekonomik statüyle ilişkilidir.

Gençler ve üniversite ya da üstü eğitimi olan Trolleme kavramına daha aşinadır.

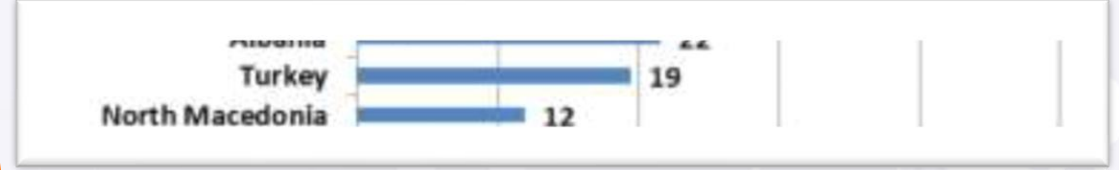
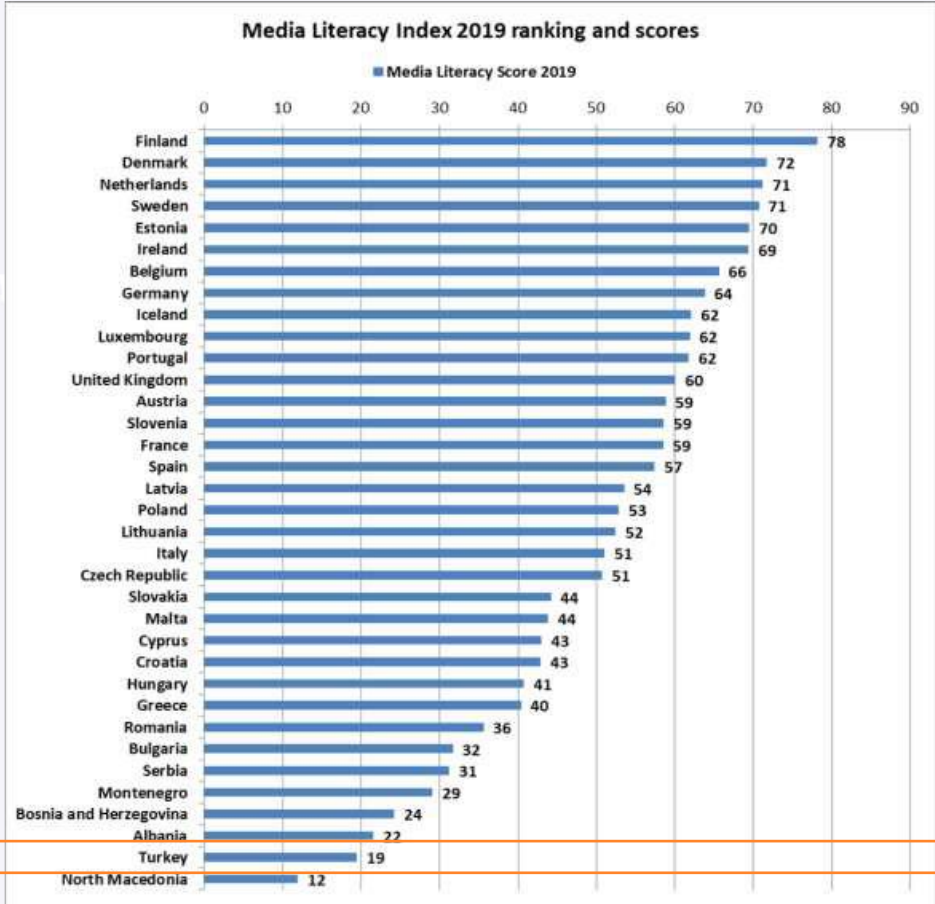

«Dezenformasyon» kavramı sorgulanan tüm kavramlar arasında farkındalığı en düşük kavram olmaktadır.

Farklı çalışmalardaki tahminlere göre Dezenformasyon Türkiye’de Avrupa’daki birçok ülkeye kıyasla daha hızlı yayılmaktadır.

%

*Açık Toplum Enstitüsü'nün
Medya Okuryazarlığı
Endeksi, [bir toplumun]
'hakikat ötesi (post-truth*)',
'sahte haberler' ve bunların
sonuçlarına karşı direnç
potansiyelini ölçüyor*

***Post-truth** bir sıfat olarak, 'nesnel hakikatlerin belirli bir konu üzerinde kamuoyunu belirlemede duygulardan ve kişisel kanaatlerden **daha az** etkili olması durumu' şeklinde tanımlanıyor.

TÜRKİYE'DE DİJİTAL VATANDAŞLIK BOYUTLARI

Dijital İletişim ve Görgü Kuralları, Türkiye’de Dijital Vatandaşlığın en fazla gelişme alanına sahip olduğu boyuttur.

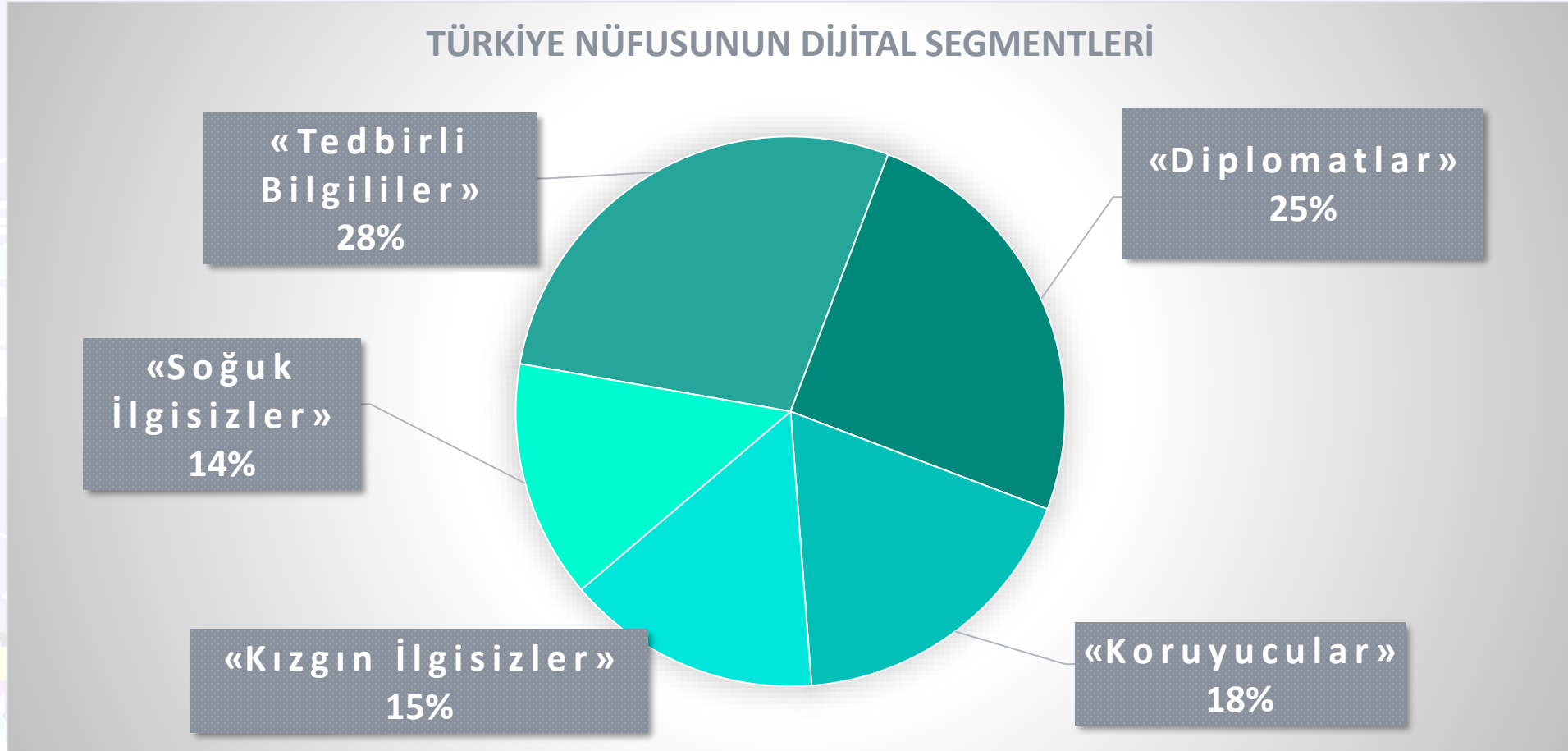
Genel Dijital Vatandaşlık Endeksi		63
Dijital Erişim		80
Dijital Güvenlik		69
Dijital Okuryazarlık		68
Dijital Sağlık ve Denge		60
Dijital Ticaret		60
Dijital Haklar, Sorumluluklar ve Hukuk		56
Dijital İletişim ve Görgü Kuralları		47

Yüksek
Ortalama
Düşük

TÜRKİYE’NİN DİJİTAL SEGMENTLERİ

Çalışma sonuçlarına göre Türkiye’de dijital vatandaşlık davranışlarına göre 5 ana segment ortaya çıkmaktadır.

Daha Genç bir Grup, Güçlü Teknik Bilgi, Görece Daha Zayıf Sosyal Bilgi

- Genel nüfusa kıyasla daha yüksek oranda genç nüfusa sahip.
- Dijital araçlara ve teknolojiye üstün teknik hakimiyete sahip bireyler.
- Bu segment, beşi arasında en yüksek dijital okuryazarlığa ve en sık internet erişimine sahip.
- En güçlü ve en ayırt edici özelliği, cihazlarını davetsiz misafirlerden, dolandırıcılardan ve bilgisayar korsanlarından koruma konusundaki özgüvenleridir.
- Dijital güvenliğe kıyasla, internet kullanımı ve sosyal medyanın sosyal yönleri hakkında nispeten daha az farkındalığa sahiptirler.
- Nefret söylemi, dezenformasyon ve siber zorbalık gibi olumsuz çevrimiçi davranışlara ilişkin farkındalıkları, dijital güvenlik konusundaki farkındalıkları kadar yüksek değildir.

İnternetin İletişim Etkilerine En Hassas Grup, Görece Zayıf Teknik Bilgi, Kadınların ve Gençlerin oranı genele göre daha yüksek

- Bu segment, dijital iletişim ve dijital sorumluluklar gibi teknolojinin toplumsal yönlerine nispeten daha fazla vurgu yapmaktadır.
- Kendileri gibi düşünmeyenlere saygı duyma ve onları anlamak için gerçek bir çaba gösterme eğilimindedirler.
- Başkalarıyla empati kurmak ve yapıcı tartışmalara elverişli bir ortamın yaratılmasına katkıda bulunmak onlar için kolaydır.
- Kendilerini siber tehditlere karşı koruma yeteneklerinden diğer unsurlara göre daha az eminler.
- Çevrimiçi bankacılık ve e-ticaret gibi çeşitli dijital hizmetleri güvenli bir şekilde kullanma konusundaki becerileri gelişime açık.
- Bu segmentte anti-virüs yazılımı kullanımı daha geri planda
- Sosyal medya platformlarında gizlilik ayarlarını yapmak ve güçlü şifreler oluşturmak, yetkinliklerine güven duymadıkları diğer becerilerden bazılarıdır.

İnternetin Toplumsal Etkilerine En Hassas Grup, Görece Zayıf Teknik Bilgi, 55 yaş üstü oranı genele göre daha yüksek, çocuk sahipliği daha yüksek

- Mahremiyet veya aşırı kontrol ile ilgili alanlar gibi teknolojinin toplumsal risklerini değerlendirme yeteneklerine nispeten daha fazla güveniyorlar.
- Çevrimiçi bilgilerin doğruluğunu teyit etme yatkınlığıyla ayrışıyorlar.
- Ayrıca düşmanlık veya ayrımcılıkla karşılaştıklarında bunu yapanlarla mücadele etme ve başa çıkma yeteneklerine de genele göre daha fazla güveniyorlar.
- Dijital güvenlik açısından nispeten daha az gelişmiş becerilere sahipler.
- İnterneti sınırlı amaçlarla kullanırlar. Online görsel içerik tüketimi veya sosyal medya paylaşımları diğer unsurlara göre daha düşüktür.
- Çocuklarına olumsuz çevrimiçi davranışlarda bulunma veya bunlardan mağdur olma konusunda nasıl yaklaşımları gerektiği konusundaki farkındalıkları gelişmeye açık.

Kızgın İlgisizler (%15)

En düşük dijital okuryazarlık, en düşük gelir ve eğitim grubu, en az internet kullanımı, siber-zorbalık yatkınlığı öne çıkıyor, dürtü kontrolü düşük

- İnternete girdiklerinde çoğunlukla sosyal medya platformlarını ziyaret ediyorlar.
- İnterneti bilgi edinme ve yeni bilgilere ulaşma aracı olarak kullanma eğilimleri sınırlıdır.
- Genellikle sosyal medyada buldukları bilgileri doğrulamazlar.
- Çevrimiçi bankacılık ve e-ticaret gibi dijital araçları kullanma yeteneklerine olan güvenleri düşüktür.
- Nefret söylemi, dezenformasyon ve siber zorbalık gibi kavramlar hakkında çok az farkındalıkları var.
- Bu segmentin üyeleri siber zorbalık yatkınlıkları görece yüksek.
- Sosyal medyada dürtü kontrolü açısından daha düşük yatkınlıkları var.

Soğuk İlgisizler (%14)

Diğer «İlgisizler» grubuna benzer, dijital güvenlik ile ilgili teknik bilgileri o gruba göre daha yüksek, başkalarının yanında dışlanmış hissetme ve kişilerarası ilişkilerde sıkıntı yaşadıklarını belirtme oranı daha yüksek, siber zorbalık daha düşük.

- Bu segment, “Kızgın İlgisizler” hariç diğer tüm segmentlere kıyasla daha düşük dijital okuryazarlığa sahiptir.
- «Kızgın İlgisizler» ile karşılaştırıldığında, bu segment internete biraz daha sık erişiyor ve dijital güvenlik konusunda daha yüksek bilince sahip.
- Sosyalleşme sorunları ön plandadır. Başkalarının yanında kendilerini dışlanmış hissettiklerini ve sosyalleşmede zorlandıklarını belirtirler.
- Bu aynı zamanda cihazlarını bırakıp sosyal medyadan uzaklaşmalarını da zorlaştırıyor.

DİJİTAL VATANDAŞLIK: Erişim, Tutum ve Davranışlar

Ekim 2021

Araştırma
Çalışması
Bulguları üzerine
Çalıştay Sunumu

